

OD REDAKTORA

W niniejszym tomie oddajemy należne honory i składamy najlepsze życzenia ks. Władysławowi Pilarczykowi. Okazją po temu jest 75-lecie Urodzin i 50-lecie Kapłaństwa Jubilata. Redakcja „Małopolski” ma szczególny powód, aby ten Jubileusz i jego bohatera w należyty sposób uczcić. Nie byłoby bowiem naszego rocznika, gdyby nie determinacja ks. Władysława, jego osobiste zaangażowanie i – co okazało się decydujące w realizacji tego ambitnego projektu, którego był inicjatorem – sfinansowanie I tomu.

Instytucja prywatnego mecenatu to nie jest wynalazek naszych czasów, ale rzadko się dzisiaj zdarza, aby ktoś wyłożył własne pieniądze na niekomercyjne wydawnictwo, nie mając żadnej gwarancji, że w przyszłości znajdą się środki na jego kontynuację. Szczęśliwie pomysł wydawania rocznika „Małopolska” znalazł sojuszników oraz materialne wsparcie różnych instytucji, czego rezultatem jest już VIII tom, który oddajemy do rąk Czytelników. Za tę piękną inicjatywę, za niespożytą energię w działalności regionalistycznej, za ciepło i życzliwość, jakie wokół siebie roztacza, wreszcie za aktywną obecność w naszym redakcyjnym gronie Drogiemu Jubilatowi serdecznie dziękujemy.

Kiedy ukaże się ten tom „Małopolski”, czyli w połowie roku, w Warszawie obradować będzie VIII Kongres Regionalnych Towarzystw Kultury. Jego organizacji podjął się Ruch Stowarzyszeń Regionalnych Rzeczypospolitej Polskiej, powołany cztery lata temu na Kongresie w Gorzowie Wielkopolskim. Dzięki temu ruch regionalistyczny w Polsce w nowych realiach prawno-ustrojowych ma swoją instytucjonalną reprezentację. Przy okazji warto wspomnieć, że w Małopolsce, dzięki staraniom ks. Pilarczyka, regionalne towarzystwa kultury powołały analogiczny związek, który reprezentuje je na szczeblu wojewódzkim.

Na VIII Kongresie w referatach, jak i w dyskusji podjęte zostaną takie zagadnienia, jak rola regionalizmu w rozwoju kraju oraz odnowie państwa, wartości kultury regionalnej, wychowanie patriotyczne w społeczeństwie obywatelskim, edukacja historyczna, zadania towarzystw regionalnych w pielęgnowaniu tradycji i ochronie dziedzictwa kulturowego. Po raz pierwszy na kongresie regionalistów pojawi się problematyka mediów regionalnych i lokalnych, dotąd nieco zaniedbywana, a przecież to one właśnie są głównym, choć na razie tylko potencjalnym sprzymierzeńcem w propagowaniu idei regionalizmu. Dobrze się składa, że regionaliści małopolscy, prezentując swój dorobek na Kongresie, będą mogli promować także najnowszy tom „Małopolski”.

Hasłem przewodnim Kongresu ma być ojczyzna jako najwyższa wartość dziedzictwa narodowego. W referatach, jak i w dyskusji powinniśmy otrzymać odpowiedź na pytanie, jak regionaliści postrzegają ojczyznę ideologiczną w kontekście małych ojczyzn, które przecież stanowią fundament ideologii regionalistycznej. Do tej problematyki wrócimy w następnym tomie „Małopolski” w formie prezentacji kilku referatów oraz obszernego sprawozdania z obrad VIII Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury (Warszawa, 27–29 czerwca 2006 r.)

W dziale *Materiały, świadectwa, dokumenty* przedstawiamy założenia wydawnicze *Encyklopedii regionalizmu polskiego*. Projekt ów, opracowany przez niżej podpisanego, po drobnych korektach zaakceptował Komitet Redakcyjny. Oczywiście od projektu do jego realizacji jest jeszcze daleka droga, ale gdyby udało się zgromadzić kompetentne grono autorów haseł problemowych, pozyskać do współpracy regionalistów z całej Polski oraz zabezpieczyć środki finansowe, to można mieć nadzieję, że ruch regionalistyczny, którego korzenie tkwią w XIX wieku, doczeka się publikacji, na jaką w pełni sobie zasłużył.

Edward Chudziński